

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 424/2001

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

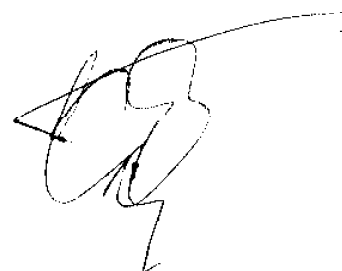
Τμήμα Ε΄

Συνεδρίαση της 20^{ης} Ιουνίου 2001

Σύνθεση:

- Προεδρεύων :** Πασχάλης Κισσούδης,
Νομικός Σύμβουλος
- Νομικοί Σύμβουλοι :** Ν. Μαυρίκας, Χρ. Θωμόπουλος,
Ευάγγ. Τριτάς, Φ. Γεωργακόπουλος
και Μιχ. Απέσσος.
- Πάρεδροι (γνώμη χωρίς ψήφο):** Μει. Ανδρουβιτσιανέα και Αλ. Ροϊλός
- Εισηγητής :** Πασχάλης Κισσούδης
- Αριθμ. ερωτήματος:** ΔΙΔΑΔ/Φ.59/87/11038/21.5.2001
Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης
του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται ποιες είναι οι διατάξεις που ισχύουν για τις συνδικαλιστικές άδειες των δημοσίων υπαλλήλων που μετέχουν στις πρωτοβάθμιες, δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις εν όψει των νόμων που ίσχυσαν κατά καιρούς από το έτος 1982 μέχρι σήμερα.

Επί του ερωτήματος αυτού η γνώμη του Τμήματος είναι η εξής::

1. Στο άρθρο 17 παρ. 1 4 του Ν. 1264/1982 «Για τον εκδημοκρατισμό του συνδικαλιστικού κινήματος και την κατοχύρωση των συνδικαλιστικών ελευθεριών των εργαζομένων» ορίζονται τα ακόλουθα: «1. Ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να διευκολύνει τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων, των ελεγκτικών επιτροπών και τους αντιπροσώπους των πρωτοβάθμιων στις δευτεροβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Την ίδια υποχρέωση έχει για τα διοικητικά συμβούλια, τις ελεγκτικές επιτροπές και τους αντιπροσώπους των δευτεροβάθμιων στις τριτοβάθμιες, όπως και για τα διοικητικά συμβούλια και τις ελεγκτικές επιτροπές των τριτοβάθμιων οργανώσεων.

2. Ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να παρέχει:

α) Στα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της πιο αντιπροσωπευτικής τριτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης άδεια απουσίας όσο χρόνο διαρκεί η θητεία τους.

β) Στα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των πιο αντιπροσωπευτικών δευτεροβάθμιων οργανώσεων άδεια απουσίας έως 9 ημέρες το μήνα και έως 15 για τον Πρόεδρο, Αντιπρόεδρο, Γεν. Γραμματέα και Ταμία.

γ) Στους Πρόεδρο, Αντιπρόεδρο, Γενικό Γραμματέα των πρωτοβάθμιων συνδικαλιστικών οργανώσεων άδεια απουσίας έως 5 μέρες το μήνα αν τα μέλη τους είναι 500 και πάνω και ως τρεις μέρες αν είναι λιγότερα.

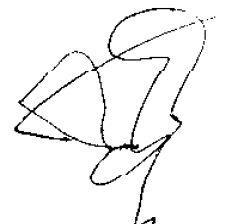
δ) Στους αντιπροσώπους στις δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες οργανώσεις άδεια απουσίας για όλη τη διάρκεια συνεδρίων που συμμετέχουν.

3. Οι αναφερόμενες στην παράγραφο 2 άδειες απουσίας περιορίζονται σε τριάντα (30) μέρες το χρόνο για τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής, αλλιώς του Προεδρείου των μη αντιπροσωπευτικών τριτοβάθμιων οργανώσεων και στο 1/3 του αναφερόμενου στα εδάφια β' και γ' χρόνου προκειμένου για την αμέσως επόμενη της πιο αντιπροσωπευτικής, οργάνωση.

Ο χρόνος απουσίας των εργαζομένων κατά τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου θεωρείται χρόνος πραγματικής εργασίας για όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από την εργασιακή και ασφαλιστική σχέση εκτός από το δικαίωμα λήμειως αποδοχών για τον αντίστοιχο χρόνο.

Οι ασφαλιστικές εισφορές συνδικαλιστικών στελεχών για το χρόνο της συνδικαλιστικής άδειάς τους καταβάλλονται από την οργάνωσή τους.

Περαιτέρω στο μεν άρθρο 18 του ίδιου νόμου ορίζεται ότι: 1. Οι διατάξεις των άρθρων 14, 15, 16, 17 αποτελούν ελάχιστα συνδικαλιστικά δικαιώματα. 2. Ρυθμίσεις ευνοϊκότερες για την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών που έχουν ήδη αποκτηθεί ή θα αποκτηθούν με συμφωνία μισθωτών και εργοδοτών ή με Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας ή Διαιτητικές Αποφάσεις υπερισχύουν, ενώ στο άρθρο 30 παρ. 1-2 αυτού ότι: «1. Ο νόμος αυτός, όπως είναι, εκτός από τις διατάξεις των άρθρων 14 παρ. 3-10, 16 παρ. 7-9, 22 παρ. 1 και 2, 24 και 27, εφαρμόζεται με τις ειδικές ρυθμίσεις που προβλέπονται παρακάτω ανάλογα και στους έμμισθους πολιτικούς υπαλλήλους του Δημοσίου, όπως και στους μόνιμους ή με θητεία υπαλλήλους των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, των εκκλησιαστικών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και λοιπών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ακόμη δε και στους υπαλλήλους με σχέση ιδιωτικού δικαίου

που κατέχουν οργανικές θέσεις, σύμφωνα με το άρθρο 103 παρ. 3 του Συντάγματος.

2. Για την επέκταση της κατά την προηγούμενη παράγραφο εφαρμογής, ως εργαζόμενοι λογίζονται και οι δημόσιοι υπάλληλοι. Όπου στον παρόντα νόμο αναφέρονται οι λέξεις εργοδότης, επιχείρηση, εκμετάλλευση, με τον όρο αυτό νοούνται και το Δημόσιο και τα πιο πάνω νομικά πρόσωπα με τις αρμόδιες υπηρεσίες τους. Όπου γίνεται λόγος για Εργατικό Κέντρο, η μνεία δεν αφορά τους δημοσίου υπαλλήλους.

Εξ άλλου σύμφωνα με το άρθρο 14 περ. 1-3 του Ν. 2085/1992 «Ρύθμιση θεμάτων οργάνωσης, λειτουργίας και προσωπικού της Δημόσιας Διοίκησης και άλλες διατάξεις «1. Οι συνδικαλιστικές άδειες, που προβλέπονται στο άρθρο 17 του ν. 1264/1982, προκειμένου για πρωτοβάθμιες και δευτεροβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις των υπαλλήλων που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 30 του ανωτέρω νόμου, ορίζονται ως ακολούθως:

α. Για τον πρόεδρο και το γενικό γραμματέα των δευτεροβάθμιων συνδικαλιστικών οργανώσεων, έξι ημέρες κατά μήνα, και τρεις για τα λοιπά μέλη του διοικητικού τους συμβουλίου, εφόσον οι υπαγόμενες σ' αυτές πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις έχουν συνολικά άνω των 30.000 μελών, τέσσερις και δύο ημέρες κατά μήνα αντιστοίχως, αν έχουν άνω των 10.000 μελών, δύο και μία ημέρα κατά μήνα αντιστοίχως, αν έχουν άνω των 2.000 μελών, μία ημέρα κατά μήνα για τον πρόεδρο, αντιπρόεδρο, γενικό γραμματέα και ταμιά, αν έχουν άνω των 500 μελών και μία ημέρα κατά δίμηνο, αν έχουν μέχρι 500 μέλη.

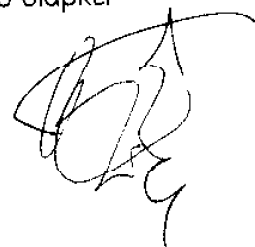
β. Για τον πρόεδρο, αντιπρόεδρο και γενικό γραμματέα πρωτοβάθμιων συνδικαλιστικών οργανώσεων, δύο ημέρες κατά μήνα, εφόσον έχουν άνω των

1.000 μελών, μία ημέρα κατά μήνα, εφόσον έχουν άνω των 500 μελών και μία ημέρα κατά δίμηνο, αν έχουν μέχρι 500 μέλη.

2. Στα μέλη των διοικήσεων των συνδικαλιστικών οργανώσεων των υπαλλήλων που αναφέρονται στην παρ.1 του άρθρου 30 του ν.1264/1982, προκειμένου να συμμετάσχουν σε συνδικαλιστικά συνέδρια, που οργανώνονται στο εσωτερικό ή το εξωτερικό, χορηγείται, πέραν των αδειών της προηγούμενης παραγράφου, άδεια προσωρινής απουσίας με αποδοχές, που δεν μπορεί να υπερβεί κατ' έτος τις πέντε ημέρες.

3. Στις περιπτώσεις α' και β' της παρ. 1 επιτρέπεται και η χορήγηση άδειας, χωρίς αποδοχές, μέχρι του τετραπλασίου του κατά περίπτωση ορίου που αναφέρεται σ' αυτές.

Τέλος κατά τις διατάξεις των παραγρ. 3 και 4 του άρθρου 6 του Ν. 2224/1994 «Ρύθμιση θεμάτων εργασίας, συνδικαλιστικών δικαιωμάτων κλπ», όπως η τελευταία αυτή παράγραφος προστέθηκε με το άρθρο 11 του Ν. 2336/1995, χορηγούνται συνδικαλιστικές άδειες: α) στα μέλη της Διοίκησης της πλέον αντιπροσωπευτικής τριτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης για όσο χρόνο διαρκεί η θητεία τους β) στον Πρόεδρο των Εργατικών Κέντρων και των Ομοσπονδιών, εφ' όσον οι υπαγόμενες σε αυτά πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις έχουν μέχρι 1.500 ψηφίσαντα μέλη, δέκα πέντε (15) ημέρες τον μήνα, γ) στον Πρόεδρο των Εργατικών Κέντρων και των Ομοσπονδιών, εφ' όσον οι υπαγόμενες σε αυτά πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις έχουν από 1.501-10.000 ψηφίσαντα μέλη, για όσο χρόνο διαρκεί η θητεία του. δ) στον Πρόεδρο και Γενικό Γραμματέα των Εργατικών Κέντρων και Ομοσπονδιών εφ' όσον οι υπαγόμενες σε αυτά οργανώσεις έχουν άνω των 10.000 ψηφισάντων μελών, για όσο χρόνο διαρκεί

η θητεία τους. Οι ημέρες αυτές είναι πληρωνόμενες. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και για τις συνδικαλιστικές οργανώσεις των υπαλλήλων του άρθρου 30 του Ν. 1264/1982. Όπου οι διατάξεις αυτές αναφέρονται σε εργατικά κέντρα καταλαμβάνουν και τα νομαρχιακά τμήματα που υπάγονται στην ΑΔΕΔΥ. Το άρθρο 18 του Ν. 1264/1982 ισχύει τόσο επί των υπαλλήλων των φορέων του δημόσιου τομέα, όπως αυτός έχει οριοθετηθεί με την παρ.6 του άρθρου 1 του Ν. 1256/1982, όσο και επί των μισθωτών των απασχολουμένων με σχέση εξαρτημένης εργασίας στον ιδιωτικό τομέα. Κάθε άλλη αντίθετη ρύθμιση καταργείται.

II. Από τις διατάξεις που προαναφέρθηκαν προκύπτει, μεταξύ άλλων, με σαφήνεια ότι με αυτές καθορίζονται γενικά οι όροι και οι προϋποθέσεις καθώς και η διάρκεια των συνδικαλιστικών αδειών που χορηγούνται υποχρεωτικά από τον εργοδότη στα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων και των Εκτελεστικών Επιτροπών των συνδικαλιστικών οργανώσεων (πρωτοβάθμιων, δευτεροβάθμιων και τριβάθμιων) όπως επίσης και στους αντιπροσώπους των πρωτοβάθμιων στις δευτεροβάθμιες και των δευτεροβάθμιων στις τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις για την άσκηση των καθηκόντων τους (Λ.Ντάσιου Εργ. Δικ. Δικ.. εκδ. 1986, τομ. Α/2 σελ. 357-8. Ελ.Σεραφείμ Συνδ.Σωματειακό Δίκαιο, έκδ. 2000, σελ. 250-1), ορίζεται δε περαιτέρω ότι οι άδειες αυτές, που κατά ρητή πρόβλεψη αποτελούν ελάχιστα συνδικαλιστικά δικαιώματα, θεωρούνται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας για όλες τις συνέπειες και άλλοτε ήταν χωρίς αποδοχές ενώ ήδη από το έτος 1994 και στο εξής πληρώνονται κανονικά, ισχύουν από τον χρόνο της θέσπισής τους και για τους δημοσίους υπαλλήλους και τους υπαλλήλους του δημοσίου γενικά τομέα με τους ίδιους ακριβώς όρους και προϋποθέσεις που εφαρμόζονται και στον

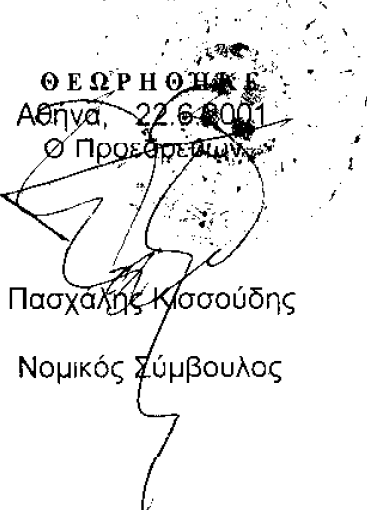
ιδιωτικό τομέα, με εξαίρεση την περίοδο από 20.10.1992 μέχρι 6.7.1994 κατά την οποία η ενιαία αυτή αντιμετώπιση έπαψε να υπάρχει με τη θέση σε εφαρμογή του Ν. 2085/1992 και τον περιορισμό που αυτός επέφερε στην χρονική διάρκεια των (συνδικαλιστικών) αδειών των δημοσίων υπαλλήλων, αποκαταστάθηκε δε και πάλι με τον Ν. 2224/1994, όπως σύμφωνα με τα προαναφερόμενα συμπληρώθηκε με τον Ν. 2336/1995, που δεν αφήνουν πλέον καμμιά αμφιβολία ότι τα ελάχιστα αυτά δικαιώματα ασκούνται κατά το ίδιο μέτρο αδιακρίτως του αν πρόκειται για εργαζόμενους του δημοσίου ή του ιδιωτικού τομέα, χωρίς εξάρτηση από υπηρεσιακές ή άλλης φύσεως ανάγκες έναντι των οποίων προέχουν (βλ. Λ.Σεραφείμ όπου παραπάνω και Α.Π. 771/1995, ΔΕΝ 51,1192) με την διευκρίνιση μάλιστα ότι η αναφορά στις διατάξεις τους σε εργατικά κέντρα καταλαμβάνει χωρίς άλλο και τα αντίστοιχα νομαρχιακά τμήματα της ΑΔΕΔΥ. Και είναι μεν αληθές, κατά ρητή και πάλι πρόβλεψη, ότι ρυθμίσεις ευνοϊκώτερες για την άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων που ήδη αποκτήθηκαν ή θα αποκτηθούν με συμφωνία μισθωτών και εργοδοτών ή με συλλογικές συμβάσεις εργασίας ή διαιτητικές αποφάσεις υπερισχύουν, πλην όμως η προστασία αυτή περιορίζεται και αφορά μόνο τον τρόπο άσκησής τους χωρίς να επεκτείνεται περαιτέρω και στην έκτασή τους, πεδίο που και κατά το άρθρο 23 του Συντάγματος αφήνεται καθαρά στον νομοθέτη (βλ. Γ.Λεβέντη, Εργατική Νομοθεσία, τόμος Α', Συνδικαλιστικό Δίκαιο-Απεργία, εκδ. 1986 σελ.29) ο οποίος μπορεί ελεύθερα να προχωρεί στις ρυθμίσεις που κάθε φορά πιστεύει ότι ανταποκρίνονται καλύτερα στις κρατούσες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, μια και ούτε ο ν. 1264/1982 ούτε και οι άλλοι που επακολούθησαν είναι αυξημένης τυπικής ισχύος (Ετσι Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 179/1994), παραδοχή της οποίας την βασιμότητα άλλωστε

αποδεικνύει η πλήρης μέχρι τώρα και χωρίς αμφισβητήσεις εφαρμογή των τροποποιήσεων που επέφεραν οι πιο πάνω νεώτεροι νόμοι 2085/1992 και 2224/1994. Αβίαστα λοιπόν οι σκέψεις αυτές οδηγούν στο, αυτονόητο μάλλον, συμπέρασμα ότι οι άδειες που προβλέπονται στον τελευταίο νόμο 2224/1994 όπως συμπληρώθηκε με τον ν. 2336/1995 είναι και οι πράγματι ισχύουσες στο χώρο της εργασίας γενικά, για τον πολύ απλό λόγο ότι περιέχονται σε νομοθέτημα νεώτερο και επομένως επικρατέστερο, που κατήργησε όχι μόνον σιωπηρά αλλά και ρητά κάθε άλλη αντίθετη ρύθμιση, είναι δε χωρίς καμιά σημασία και προφανώς συμπτωματικό το γεγονός ότι οι άδειες αυτές είναι στην πραγματικότητα ευρύτερες και μεγαλύτερης διάρκειας σε σχέση με εκείνες που είχε θεσπίσει ο αρχικός νόμος 1264/1982.

III. Ενόψει των όσων προεκτέθηκαν, συνεπώς, το Τμήμα ομόφωνα γνωμοδοτεί ότι η ορθή απάντηση στο ερώτημα που αναφέρεται στην αρχή είναι ότι, οι ισχύουσες διατάξεις για τις συνδικαλιστικές άδειες των δημοσίων υπαλλήλων που μετέχουν στις πρωτοβάθμιες, δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις με βάση τους νόμους που θεσπίστηκαν κατά καιρούς από το έτος 1982 μέχρι σήμερα είναι αυτές που μνημονεύονται στο άρθρο 6 του Ν. 2224/1994 όπως έχει σύμφωνα με τα παραπάνω συμπληρωθεί από τον Ν. 2336/1995.

Θ Ε Ω Ρ Η Θ Η Σ Ε
Αθήνα, 22.6.2001
Ο Προεδρεύων

Πασχάλης Κισσούδης
Νομικός Σύμβουλος

Ο Εισηγητής

Πασχάλης Κισσούδης